

§ 7. Anden indkomst ud over 20 pct. af det i § 5, stk. 3, fastsatte beløb fraregnes uddannelsesstøtten.

Ikrafttrædelsesbestemmelser m. m.

§ 8. Loven træder i kraft den

Stk. 2. Fra lovens ikrafttræden ophæves lov om „Ungdommens Uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed.

Stk. 3. Loven gælder ikke for Grønland. Ved anordning kan loven sættes i kraft for Grønland med de ændringer, der følger af landsdelens særlige forhold.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Det er et erklæret mål for flertallet af de politiske partier, at ingen af økonomiske grunde må forhindres i at få den uddannelse, vedkommende har lyst og evner til.

I publikationer fra Socialforskningsinstituttet (nr. 31 af 1965; De 14-20 åriges uddannelsessituation) og fra Institut for Organisation og Arbejdssociologi ved Handelshøjskolen i København gøres det imidlertid synligt for enhver, at Danmark også uddannelsesmæssigt er et classesamfund.

Dette er baggrunden for, at uddannelsesstøtten foreslås givet til alle over 15 år. Netop i perioden efter det 15. år er det, at de fleste unge træffer det uddannelsesvalg, som bliver afgørende for resten af livet. Derfor må der sættes kraftigt ind her, og samfundet må gøre det ved at fjerne en af de væsentligste barrierer for uddannelsernes demokratisering: den økonomiske.

Som det ses af forslaget, er det ikke tanken at gøre støtten afhængig af forældrenes økonomiske forhold, idet dette ville sætte den uddannelsessøgende i et uønsket afhængighedsforhold til forældrene. Dels må den unge blive i stand til at overvinde et uddannelsesfjendtligt miljø, dels har det vist sig, at forældrenes indkomstniveau skal være meget højt, før de støtter deres uddannelsessøgende børn økonomisk.

Støtten til lærlingene rejser et særligt problem. Lærlingene fungerer i dag som urimeligt billig arbejdskraft for private arbejdsgivere, og forslaget kunne måske opfattes som et tilskud til disse. Det er imidlertid forslagsstillernes opfattelse, at mesterlæren ikke holder så mange år endnu, og det ville da også være en naturlig konsekvens af forslaget vedtagelse, at man påbegynder en lovgivning om mesterlærens ophør.

Endvidere ses det af forslaget, at der åbnes mulighed for at opnå støtte til individuelt studieprogram. Tanken hermed er at mindske afhængigheden af traditioner og institutioner.

Endelig er forslaget om oprettelse af uddannelsesråd også nyt. Som det ses af forslaget ønskes intet skel mellem lærere og elever ved valg til disse råd.

Løseligt beregnet vil udgifterne forbundet med forslaget komme til at ligge på 5-6 milliarder kr. Herfra skal dog trækkes det skattebeløb, som staten får ind af de udbetalte støttebeløb. Naturligvis er her tale om udgifter af en stor størrelsesorden, men man må gøre sig klart, at så meget koster det, hvis de politiske partiers erklærede mål: at ingen af økonomiske grunde må forhindres i at få den uddannelse, vedkommende har lyst og evner til, skal nås.

For øvrigt har dette samfund jo lov til at prioritere opgaverne således, at der virkelig kan blive tale om en menneskeliggørelse af vort samfund.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Hensigten med loven er at sikre, at ingen af økonomiske grunde forhindres i at uddanne sig, idet det offentlige i uddannelsesperioden afholder de nødvendige omkostninger til personligt underhold for den uddannelsessøgende.

Socialministeren foranstalter udarbejdelse af forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud, således at børnetilskud ikke gives for børn, som modtager uddannelsesstøtte.

Til § 2.

Stk. 1. Støtte ydes dog kun til uddannelsessøgende ved offentlig anerkendt uddannelsesinstitution, såfremt uddannelsen er af en sådan art, at den normalt burde gennemføres ved heldagsstudier. Støtte gives således til elever ved f. eks. studenterkursus, uanset om det drejer sig om dag- eller aftenkursus, samt til højskoleelever, men derimod ikke til f. eks. elever ved aftenskoler under loven om fritidsundervisning. Det forudsættes, at mesterlæren, elevuddannelser i handels- og kontorfacene og lignende erhvervs-